

ТЫВАГА ХАМААРЫШТЫР

Тыва АССР-инг хамааты камгалалының удуртукчуларының ээлчегинг хуралы Тыва АССР-инг Министрлер Чөвүлелини хуралдаага эртен субботада болган. Алаа районнарың хамааты камгалалының штабтарының удуртукчулары, республиканың улут-улут ажил-агый болган бүүдүргө черлериниң төлөөлөрү, Кызыл гарнизонунун офицерлери киришкен.

Учуралда республиканың хамааты камгалалының штаб начальниги, полковник Виталий Иванович Чистиков тусый илеткели кылган. Бистинг корреспондентинас алаа ажурлашкан, мындыг айтырылганы салган.

— Виталий Иванович, хамааты камгалалының ажилының бир кол чүүлү — деген айтырылган камгала. Ийне болбай. Ындыг-даа болса, сөөлү үеде бистинг чурттуус, илагыя АКШ-биле харылзааларың эки-жиптен болбай. Ынчангаш бо угутулушпынга бистер хамааты камгалалының ажилдарының кемчелеш өзүжүстөк бис бе?

— Маңа мындыг кыска харыны бериксөн ийне мен. Чикээлээр, АКШ-тин камгалал министрство, уругу саж-хооу ол талазы-биле өзүжүжөк болбай. Харып ок-боону улам сайзы.

Чернобыль хай-халаы болбай. Ынчаарга Россия Федерациязыга хамаарыштыр алыр болза, эртен чылдың чүгө 9 ай-ларының дургузунда 200 аныг берге таварылталар болулаан. Ол чүүлдер бистинг республиканың база оюп эртейи турарын айтыр аптар. Оларны аразынга улут-ерттер, черлешкинир, а ноябрь 15-те чер шимчөө болбай. Овүрде Дус-Даг суурга болган Убса-Нур халдуу сонгу талазынга 6 балл чедип турган. А Шагаан-Арыкта 5 балл, Кызылга бо улаада 3 балл болган. Аас-кешик болуш үрөгдөшкөндөр болган. Ийне-иерге аныгы таварышкан. Болган-даа көрү-дөдө, 6 балл дээрке кедергей шыырак күш-тур. Бистинг чурттан турар зона-мыс дээрке, чер шимчөөр болза 7-9 балл чедер черде турар улус-тур бис. Тываның чурттагыч конуну 80 хуузу — мындыг черде турар.

— Тываның девискээринде чурттагыч чоңа аймыл тургузуш болур улут бүү-дүргөлер бар бе?

— Химиктинг айымдыг үш бүүдүргө бар: Хоуу-Алсанда «Тыва нобаль», Кызылдың этт нобальды болган Кызыл-Макалыктын этт нобальды. Чүге дизе, бо бүүдүргөлер ажилында ол хуралыг чүгө бүүдүргө-гө авария, азы өрт бол-ганда, чок-ла болза, чер шимчөөшкөндөр үсүндө агарыкче үнүш, хат-салган аймы-биле кайнаар-даа чедип, ийне-иерлерин болган дигер амтынарны, өлт-сигенин хоронаар. Чикээлээр, Хоуу-Алсаның эртен суурунда 2300 кишининг 700-у ылымг аймыла таварыш болур. А Кызыл-Макалыкта 6 муң кишининг 1200-у баш-ла ылымг бооп болуш. Кызылдың этт нобальды алыр болза, ук бүүдүргөни долдундур 2 километр черде чурттан турар 5 муң кишининг 600-у ылымг аймыла таварыш болур.

— Мындыг байдалдарда камгалалының эне бо-лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда «ИД» азы ДПГ-1 противоярлар доран амылган болур. Бо бүүдүргөлерин ажилдарының болган ажилчылары амы үеде ылымг противоярлар-биле

РЕПОРТЕРЛАР БӨЛҮҮ

ТЕЛ. 3 34 39

тургузуш болур улут бүү-

дүргөлер бар бе?

— Химиктинг айымдыг

үш бүүдүргө бар: Хоуу-

Алсанда «Тыва нобаль»,

Кызылдың этт нобальды

болган Кызыл-Макалыктын

этт нобальды. Чүге дизе,

бо бүүдүргөлер ажилында

ол хуралыг чүгө бүүдүргө-

гө авария, азы өрт бол-

ганда, чок-ла болза, чер

шимчөөшкөндөр үсүндө

агарыкче үнүш, хат-салган

аймы-биле кайнаар-даа

чедип, ийне-иерлерин

болган дигер амтынарны,

өлт-сигенин хоронаар. Чикээлээр,

Хоуу-Алсаның эртен

суурунда 2300 кишининг

700-у ылымг аймыла та-

варыш болур. А Кызыл-

Макалыкта 6 муң кишининг

1200-у баш-ла ылымг бооп

болуш. Кызылдың этт нобальды

алыр болза, ук бүүдүргөни

долдундур 2 километр

черде чурттан турар

5 муң кишининг 600-у

ылымг аймыла таварыш

болур.

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

камгалалының эне бо-

лун аргасы чүд?

— Мындыг байдалдарда

«ИД» азы ДПГ-1 противояр-

лар доран амылган болур.

Бо бүүдүргөлерин ажил-

дарының болган ажилчы-

лары амы үеде ылымг

противоярлар-биле

— Мындыг байдалдарда

